

KIVI KUOPION KAUPUNKIRAKENTAMISESSA

Kuopion taidemuseo (Kuva: Jari Väättäinen)

Kivikierros kauppatori-matkustajasatama-kauppatori

Geologian päivät 8.9.2007

Heikki Lukkarinen, Aimo Kejonen, Reino Kesola, Markku Hytönen ja Jari Väättäinen

Kivi Kuopion kaupunkirakentamisessa

Kiven käyttöön Kuopion kaupunkirakentamisessa tutustutaan kierroksella, joka alkaa Kauppatorilta ja etenee Kauppakatua pitkin matkustajasatamaan. Sieltä palataan Vahtivuorenkatua pitkin Tuomiokirkolle ja Minna Canthin kadun ja Puijonkadun kautta takaisin torille. Tori on ollut ja on edelleenkin Kuopion keskustan keskipiste torikojuineen, muine myyntipaikkoineen ja torin alle rakennetun kaksikerroksisen paikoitushallin myötä. Itse tori on mielenkiintoinen kivirakentamisen kohde monine yksityiskohtineen, mutta myös torin reunalla ja lähistöllä on muutama kivirakentamisen esimerkiksi sopiva rakennus. Kauppakadun torin ja Snellmaninpuiston (Maaherrankatu) välinen osa oli 1800-luvun lopun ja 1900-luvun alun Kuopiossa tapahtuneen kivirakentamisen näyteikkuna. Valitettavasti etenkin torin puoleisessa osassa useita vanhoja kivitaloja on purettu pois. Matkustajasatamassa on hyvin esillä kiven käyttö maisemarakentamisessa.

Kierroksen kohteiden rakennushistorialliset tiedot tässä oppaassa ovat intendentti, FM, Helena Riekin kirjoittamasta teoksesta Kuopion kaupungin rakennushistoria. Hän teki oppaan käsikirjoitukseen korjaus- ja parannusehdotuksia, jotka on tässä huomioitu ja niistä tekijät esittävät hänelle parhaimmat kiitoksensa. Kohteiden kivitieto perustuu oppaan laatijoiden geologiseen tietämykseen ja paikoin myös olettamuksiin. Kohteet ovat liitteen 1 kartassa. Oppaan useimmat valokuvat ottanut Jari Väättäinen toimii GTK:ssa Espoossa.

1. Tori

Tori on sijainnut nykyisellä paikallaan jo vuodesta 1818 lähtien. Kauppatoriksi se muuttui vuonna 1856, kun torikauppa siirrettiin sinne tuomiokirkon vieressä olevalta, nykyisin Snellmaninpuistona tunnetulta Kustaantorilta. Tori oli kiveämätön vuoteen 1914 asti, jolloin kiveäminen aloitettiin Puijonkadun puoleiselta sivulta. Sitä uusittiin vuosina 1948–1953. Nykyisen noppa- ja nupukivipinnoitteensa tori sai 1990-luvun alussa pysäköintilaitoksen rakentamisen yhteydessä. Pinnoitteessa on aikaisemmin käytettyjen kivilajiltaan vaihtelevien kivien lisäksi myös harmaata ja punaista graniittia olevia kiviä. Kivien saumat on tiivistetty bitumitäytteellä. Päällyste on jaettu suuremmilla harkkokivillä suunnilleen 10 m x 10 m oleviin ruutuihin. Nupukivien asettamisella erisuuntiin on saatu syntymään mm. kiilamaista kuviointia päällysteeseen. Torin keskellä oleva itä-länsisuuntaisen käytävän nupukivipäällyste on tasapintaisista harmaata graniittia.

2. Kauppahalli, Kauppakatu 45.

Arkkitehti J. V. Strömbergin (1863–1932) suunnittelema torin eteläreunassa sijaitseva tiilirakenteinen rakennus valmistui vuonna 1902. Sitä on laajennettu ja muutettu vuosina 1914 ja 1936. Rakennuksen kivijalka eli sokkeli on ristipäähakattua harmaata graniittia. Hallin molempien päätyjen sisäänkäynnin porrasaskelmat ja porrasielen käsityönä pyöreäksi muotoillut kivet ovat samaa graniittista kiveä (kuva 1).

Kauppahallin itäpäässä on Heikki Konttisen veistämä ja vuonna 1959 paljastettu pronssinen patsas Veljmies. Sen suihkualtaan vaakapinta on verhoiltu harmailla graniittilaatoilla ja pystysivut tummilla liuskekivilaatoilla. Hallin länsipäädyn edustalle paljastettiin vuonna 1984 Taru Mäntysen veistämä pronssinen patsas Siskotyttö. Patsaan harmaata graniittia olevan jalustan ympärillä on nupukivipäällyste.

Kuva 1. Kauppahallin itäpäädyn sisäänkäynti (Kuva: Jari Väättäinen).

3. Kaupungintalo, Tulliportinkatu 31

Torin pohjoisreunalla sijaitseva uusrenessanssia edustava rakennus valmistui vuonna 1885 (rakennuksen julkisivussa vuosiluku 1882). Sen suunnitteli F. A. Sjöström, mutta arkkitehti Josef Stenbäck teki siihen muutoksia rakentamisen aikana. Tiilinen rakennus on pinnaltaan rapattu. Luonnonkiveä, harmaata graniittia, on käytetty sokkelissa ja sisäänkäyntien portaisissa. 2000-luvun alussa Tulliportinkadun puoleisen pääsisäänkäynnin molemmin puolin porraskivien sivusta päällystettiin punagraniittisilla noppakivillä ja edustan jalkakäytävä punertavilla porfyrygraniittisilla laatoilla. Samanlaista kiveä on myös rakennuksen itäpäädyn sisäänkäynnin edustan päällysteessä.

4. Liiketalo Sektori, Puijonkatu 23

Torin itäreunalla Puijonkadun varressa sijaitseva arkkitehti Heikki Tegelmanin suunnittelema vuonna 1988 valmistunut rakennus on betonirakenteinen, mutta se edustaa modernia rakennuskiven käyttöä: rakennuksen alakerta ja fasadipylväät toisen kerroksen korkeudelle asti on verhoiltu punaisilla Taivassalon graniittilaatoilla.

5. Kuopion lyseo, Puijonkatu 18

Kuopion lyseon alkuperäinen Carl Ludwig Engelin suunnittelema rakennus Kauppakadun varressa valmistui triviaalikouluksi vuonna 1826. Koulu toimi lukiona 1844–1872. Rakennusta laajennettiin lääninarkkitehti Ferdinand Öhmannin toimesta Kuopion lyseon tarpeisiin vuosina 1874–1875, jolloin tehtiin lisäosat rakennuksen molemmille puolille Kauppakadun suuntaisesti. Vuosina 1884–1885 lisättiin yliarkkitehti Georg Wileniuksen suunnittelema siipirakennus Puijonkadun puolelle ja vuonna 1914 valmistui Sigismund von Nandelstadhin piirtämänä lisälaajennuksena voimistelusalusi Hallikadun puolelle. Vuonna 1940 toteutettiin Väinö Vähäkallion suunnittelema pihasivun laajennus ja osittainen korotus.

Alkuperäisen rakennuksen ja sen molemmille puolille tehtyjen laajennusten sokkeli edustaa vanhaa kivijalkojen tekotyyppiä, jolloin rakentamiseen käytettiin karkeasti lohkottuja, osin tasaiseksi työstettyjä, kivilajiltaan vaihtelevia luonnon lohkareita. Isojen lohkareiden välit tilkittiin pienemmällä luonnonkivillä ja lohkomisessa jääneillä kappaleilla. Sideaineena ja pintaa siistivänä päällysteenä käytettiin kalkkilaastia ja myöhemmin sementtiä. Puijonkadun (1884–1885) ja Hallikadun (1914) laajennusten kivijalan kivi on tarkasti muotoon sahattua ja paikalleen sijoitettua ristipäähakattua harmaata granodioriittia (kuva 2). Pihisivun laajennuksen kivi on muotoiltu samalla tavalla tarkasti kuin aikaisempienkin laajennusten, mutta kivenä on käytetty useampaa harmaata kivityyppiä, minkä vuoksi seinä on muita kirjavampi (elävämpi).

Kuva 2. Lyseon Hallikadun puoleiset kivijalat. Vesiputken vasemmalla puolella kivijalka on vuodelta 1875 ja oikealla puolella vuodelta 1914 (Kuva: Jari Väättäinen).

6. Kauppakeskus Aapeli, Kauppakatu 28

Vuonna 2002 valmistuneen rakennuksen sokkeli ja Kauppakadun puoleinen jalkakäytävä on verhoiltu laatoilla, jotka ovat ristipäähakattua harmaata graniittia.

7. Hallikatu

Rännikatu, joka on pinnoitettu punaisilla betoninopilla, harmailla noppakivillä sekä tummanharmailla sahatuilla (tasapintaisia) nupukivillä. Kadun reunassa Lyseon kohdalla on koristeena noppakivillä ympäröityjä luonnonkivipultereita.

8. Entinen Pohjoismaiden yhdyspankin talo, Kauppakatu 20

Arkkitehti J. V. Strömbergin piirtämä kolmikerroksinen renesanssivaikutteinen talo valmistui vuonna 1908. Rakennuksen kivijalka on ristipäähakattua harmaata graniittia.

9. Vanha apteekki, Kauppakatu 18

Alkujaan Svahnin talona ja sittemmin Vanhan apteekin talona tunnettu rakennus valmistui vuonna 1879. Talon suunnitteli arkkitehti Jac Ahrenberg. Arkkitehti Otto F. Holm teki siihen muutoksia vuosina 1908–1909. Rakennus on tiilirakenteinen lukuun ottamatta kivijalkaa. Vuosien 1908–1909 muutoksessa rakennus sai Kauppakadun ja Käsityökadun kulmaansa uuden portaalin, jota koristaa nurkkaa kannattava komea, harmaata graniittia oleva pylväs. Pylväässä on vuolukivestä veistetyt käärmettä ja kaksipäistä kotkaa esittävät koristeet (kuva 3). Oviseinässä on kaksi kyykyssä olevaa paholaishahmoa.

Kuva 3. Vuolukivinen kaksipäinen kotka- ja käärmeaiheinen koriste Vanhan apteekin nurkkapylväässä (Kuva: Jari Väättäinen).

10. Elorannan talo, Kauppakatu 16

Vuonna 1882 valmistuneen talon suunnitteli arkkitehti F. A. Sjöström. Rakennus on muurattu tiilistä ja rapattu. Kivijalka on ristipäähakattua harmaata granodioriittista kiveä.

11. Kuopion taidemuseo, Kauppakatu 35

Alkuaan Kansallis-Osake-Pankin taloksi tehty rakennus valmistui vuonna 1904. Sen suunnitteli arkkitehti Vilho Penttilä. Rakennusta on muutettu myöhemmin moneen otteeseen. Siinä ollut kulmatorni purettiin ja siihen rakennettiin lisäsiipi Kauno S. Kallion suunnitelmien mukaan vuosina 1924–1925. Lisää korjauksia ja muutoksia tehtiin 1958, 1969 ja 1980-luvun alussa, jolloin Taidemuseo muutti rakennukseen (avattiin 25.4.1980).

Jugendtyylisen rakennuksen pohjakerroksen kiviseinät on tehty tarkasti muotoon saatuista harmaagraniittisista harkoista. Niiden ulkopinta on jugendille ominaiseen tapaan lohko-

pintaista, mutta kiviseinän ylin kivikerta on sahapintaista samoin kuin ”ikkunalaudat” ja Vuorikadun puoleisen sisäänkäynnin ovipielen taidokkaasti sahatut ja sovitetut kivet (kuva 4). Sokkelissa on 1–3 kivikertaa. Niistä ylimmän harkoissa on sahattu reunus. Rakennuksessa on sen kokemista monista muutoksista huolimatta säilynyt runsaasti alkuperäisiä jugendtyylin yksityiskohtia, kuten Kauppakadun puoleisen portaikon rautakaiteen harmaata graniittia oleva koristeltu pylväs ja modernisoitu valaisinpylväs. Kauppakadun puoleista seinää koristavat myös kiveen kaiverretut liskokuviot.

Talon ikkunaratkaisuja on pariin otteeseen muutettu mm. suurentamalla ikkunoita. 1960-luvulla tapahtuneen korjauksen aikana muutettiin myös Vuorikadun ja Kauppakadun kulmassa ollutta sisäänkäyntiä; ovipielet ovat nyt mustaa graniittia eli Viitasaaren dioriittia, portaat on verhottu Kurun harmaata graniittia olevilla laatoilla.

Kuva 4. Taidemuseon Vuorikadun puoleinen sisäänkäynti (Kuva: Heikki Lukkarinen).

12. Kuopion entinen posti- ja lennätintalo, Kuninkaankatu 19

Arkkitehti Otto Flodin suunnittelema Kuopion posti- ja lennätintalo rakennettiin 1936-1937. Arkkitehtitoimisto Osmo Sillmanin suunnittelema Museokadun puoleisen sivun korotus toteutettiin vuonna 1988. Rakennuksessa toimii nykyisin mm. lounaskahvila Wanha posti. Rakennuksen sokkelin ja pääsisäänkäynnin portaiden kivet ovat Espoon Leppävaaran Elvikin kartanon mailta louhittua tummanpunertavaa, iältään 1863±11 miljoonaa vuotta vanhaa graniittia (Leppävaaran graniittia). Kiven pinta on ristipäähakattu kahteen eri karkeuteen (kuva 5). Rakennuskivet tuotiin Kuopion matkustajasatamaan, jossa ne työstettiin sopivan kokoisik-

si kappaleiksi. Rakennustyötä johti Suomen kommunistisen puolueen pitkäaikaisena puheenjohtajana tunnetuksi tullut Aarne Saarinen (Saarisen muistelmat: Kivimies, s. 76).

Kuva 5. Kuopion entisen pääpostin sisäänkäynnin portaikko (Kuva: Heikki Lukkarinen).

13. Entinen Suomen Pankin talo, Kauppakatu 25–27

Vuonna 1912 valmistunut talo on yksi Kauppakadun säilyneistä vanhoista kivrakennuksista. Pankin tiloissa toimii nykyään ravintola Isä Camillo. Rakennuksen suunnitteli arkkitehti J. V. Strömberg. Kivityöt teki satavuotiaaksi elänyt kivenhakkaaja Erik Pääkkönen (1875–1975). Rakennuksen Kauppakadun puoleinen julkisivu on harmaata graniittia. Muut seinät ovat tiilestä.

Rakennusta ympäröivän rauta-aidan sokkeli ja pylväävät ovat kauniisti veistettyä harmaata graniittia. Siihen veistettyä katunumeroa on korostettu maalaamalla numerot kultamaalilla. Vanhan pankin pihalla oli aikanaan hakattua graniittista nupukiveystä ja nurmikkoja. Nykyään, pihan ollessa ravintolakäytössä, ne on korvattu betonilaatoituksella.

14. Kuopion museo, Kauppakatu 23

Arkkitehti J. V. Strömbergin suunnittelema vuonna 1907 valmistunut Kuopion museo on kolmanneksi vanhin alun perin museoksi suunniteltu rakennus Suomessa. Alkuvuosina rakennuksessa olivat myös kansankirjasto ja vapaapalokunnan kalustuhuone, josta jäljellä on vielä nelikulmainen letkujen kuivaustorni. Vuonna 1958 VPK:n ruiskuhuoneosan päälle valmistui arkkitehti Seppo Ruotsalaisen suunnittelemat kaksi lisäkerrosta. Rakennuksessa on tiilen lisäksi käytetty harmaata graniittia, jota on näkyvissä kivijalassa, sisäänkäynnin portaissa ja

pyöreiden tornien yläosassa. Pääsisäänkäynnin seinään on myöhemmin lisätty mustasta kivistä tehty mosaiikkikoriste.

Museon eteisaulassa voi aukioloaikoina pistäytyä katsomassa 100 vuotta vanhaa vuolukivistä jugenduunia.

15. Entinen Teollisuuskoulu, Kauppakatu 14 / Maaherrankatu 13

Vuonna 1886 perustetun Kuopion teollisuuskoulun uudisrakennuksen suunnittelu alkoi vuonna 1899 kouluun huoneenrakennusopin lehtoriksi nimitetyn arkkitehti J. V. Strömbergin toimesta. Lopulliset ylijohtaja Sebastian Gripenbergin ja arkkitehti Werner Polónin allekirjoittamat piirustukset ovat vuodelta 1903. Kaksikerroksinen, nykyisin Snellmanin kouluna toimiva rakennus valmistui vuonna 1904. Rakennus vaurioitui talvisodan pommituksissa, ja korjausten yhteydessä se muutettiin kolmikerroksiseksi vuonna 1941. Talon sokkeli sekä Kauppakadun ja sisäpihan puoleinen ensimmäinen kerros ovat harmaata granodioriittista kiveä. Kivet on jugendin hengessä massiivikiveä ja pääasiassa lohkopintaisia, mutta niiden reunat ovat n. 10 cm leveydeltä sahattu sileäksi. Mukana on myös sahapintaisia harkkoja sokkelin yläreunassa. Ikkunoiden alareunat on sahattu viistoiksi.

Rakennuksen Maaherrankadun puoleisen sivun pääoven koristeellisen portaalin (kuva 6) porraskelmat ovat ristipähakattua harmaata granodioriittia. Muut osat ovat vaaleaa karbonaattikiveä (marmorina). Kivi on todennäköisesti Ruskealasta Laatokan Karjalasta. Portaalin kivenveistoksellisista yksityiskohdista mielenkiintoisimmat ovat oviaukon yläosan molemmin puolin olevat liskot (kuva 6).

Kuva 6. Kauniisti muotoiltu entisen Kuopion teollisuuskoulun Maaherrankadun puoleinen sisäänkäynti ja ovireunakiveen hakattu lisko -koriste (Kuvat: Jari Väätäinen).

16. Niskasen talo, Kauppakatu 15

1900-luvun alkupuolella valmistunut talo tunnetaan Sammon talona siinä sijaitsevan Muikkuravintola Sammon mukaan. Rakennuksen kivijalka on ristipäähakattua, harmaata graniittia-granodioriittia. Viereisen rakennuksen (Snellmaninkadulla) kivijalka on siitä erikoinen, että alaosa on massiivista kiveä, mutta sen päällä oleva kerros muurattu tiilestä ja peitetty karkealla rappauksella.

17. Kuopion matkustajasatama

Matkustajasatamassa on runsaasti esimerkkejä kivrakentamisesta ja kiven käytöstä koristeena. Satama-altaan pohjoisreunaa hallitsevat Taivassalon punaista graniittia olevat portaat. Kiven pinta on ristipäähakattua. Satama-alueen pinta on katettu suurelta osin punaisilla graniittinopilla, esiintymislavan edusta sementtinopilla. Käytävien nupukivi-pinnassa on harmaata graniittia yhdessä punaisen graniitin kanssa. Kivistä on tehty mm. kompassiaiheinen koriste (kuva 7). Ravintola Albatrossin edessä olevat Siilinjärven kaivoksen mustavalkokirjavat glimeriitti-karbonaattilohkareet on ympäröity harmailla graniittinopilla. Carl Edelfeltin suunnittelema satamarakennus, entinen Tulli- ja pakkahuone (nykyisin ravintola Vanha Satama) on peräisin vuodelta 1860. Rakennuksen kivijalka on koottu muotoilemattomista luonnonkivistä, joiden välissä on kalkkilaastia.

Kuva 7. Matkustajasataman kompassiruusu (Kuva: Jari Väätäinen).

18. Vahtivuorenkatu

Vahtivuorenkatu 2:ssa (18a) sijaitsevan rakennuksen kivijalka edustaa 1870–1880-luvun kivijalkatyylä, jossa kivien kivilaji on vaihtelevaa, mutta harkot ovat muotoiltuja. Kadun vastakkaisella puolella (Vahtivuorenkatu 1) hiljattain valmistuneen rakennuksen kivijalan kivi on harmaata graniittia (18b). Noin 10–15 cm paksut harkot ovat muotoonsahattuja, mutta ulko-

pinta on lohkopintainen. Kivellä on verhoiltu varsinainen betoninen kivijalka. Alimpaan kivi-kertaan on jätetty tuuletusaukkoja.

Vahtivuorenkadun ja Snellmaninkadun kulmauksessa sijaitseva Kuopion energian toimisto (18c) on arkkitehti Juho Nykäsen suunnittelema. Rakennuksen kivijalka on vuonna 1921 otetun valokuvan (Riekkä 2005, s. 523) perusteella karkeaksi ristipäähakattua kiveä, mutta nykyasussaan kivijalka on maalattu.

Snellmanin koulun pihan Vahtivuorenkadun puolella (18d) on kaksi jugendtyylistä harmaasta graniitista muotoiltua porttipilaria (kuva 8).

Kuva 8. Snellmanin koulun jugendtyyliset porttipylväät (Kuva: Heikki Lukkarinen).

19. Snellmanin puisto

Kuvanveistäjä J. V. Takasen veistämä Johan Vilhelm Snellmanin muistomerkki paljastettiin 3. heinäkuuta 1886. Takanen valmisti veistoksen Roomassa. Veistoksen korkean kivijalan tekivät Kehvon Haapalahdesta louhitusta punaisesta ja harmaasta graniitista kuopiolaiset kivenhakkaajat Kalle Hämäläinen ja Antti Pulkkinen arkkitehtien I. G. Clasonin ja Sebastian Gripenbergin suunnitelman mukaan. Samalla entisenä Suurtorina, Kustaantorina ja Kirkkotorina tunnetulle alueelle 1850-luvulla rakennettu Kirkkopuisto sai nykyisen nimensä Snellmanipuisto. Patsaan läheisyydessä olevan muutama vuosi sitten uusitun suihkulähteen allas on harmaata graniittia.

20. Kuopion tuomiokirkko

Kuopion nykyinen tuomiokirkko on järjestyksessä viides Kuopion emäseurakunnan kirkkoista. Arkkitehti P. W. Palmrothin vuonna 1795 hyväksytyjen piirustusten pohjalta kirkon rakentaminen aloitettiin vuonna 1806, mutta Suomen sota 1808–1809 keskeytti rakennustyöt. Kirkko valmistui lopulta vuonna 1815. Sitä on sisäosiltaan myöhemmin muutamaan otteeseen korjattu ja muutettu. Muodoltaan kirkko on tasavartinen ristikirkko. Sen itäpäädyssä on kello-torni. Kirkon ja tornin seinät on rakennettu koostumukseltaan erilaisista luonnonkivilohkareista, joita ei ole muotoiltu (kuva 9). Seiniä tukevat niiden sisällä olevat raudoitukset.

Kuva 9. Kuopion tuomiokirkon eteläsiiven kiviseinää (Kuva: Jari Väätäinen)

Kirkkoa ympäröivän kookkaista ja huolellisesti muotoilluista ristipäähakatuista dioriittisistä kivistä tehdyn kivimuurin ja granodioriittisten porrasaskelmien rakentaminen aloitettiin vuonna 1889 ja saatiin valmiiksi vuonna 1899. Perimätiedon mukaan kirkon rakennuskivet olisivat Haminalahden Salonsaaren Kirkkokalliosta, mutta kivilajikoostumuksen perusteella sieltä lienevät peräisin kivimuurin kivet. Porraskivien ottopaikka ei ole tiedossa. Alkuperäisen vuodelta 1814 olevan suunnitelman mukaan muuriin piti tehdä 4 holvattua kellaria, mutta niistä valmistui vain Kauppakadun puoleinen. Muut kolme kellaria Kuninkaankadun puolelle jäivät toteutumatta jo tuohonkin aikaan vaivanneiden rahoitusongelmien vuoksi. Vuonna 1823 valmistuneen kellarin jatkeeksi rakennettiin vuonna 1941 väestösuoja, joka täytettiin myöhemmin. Kellarissa oleva rautaovi on antanut aiheen tarinoihin kirkon kellarista rautaovelle johtavasta maanalaisesta käytävästä.

Kirkon rakentamiseen liittyy pari mielenkiintoista kansantarinaa. Toisen mukaan viitisen-sataa vuotta sitten eläneen ennustaja Kihovauhkosen kerrotaan lyöneen paalun Vahtivuorelle paikkaan, jossa nykyään on Kuopion tuomiokirkko ja sanoneen: ”Tässä vielä kirkko kiiltää, kaupunki kallottaa”. Toinen tarina tietää, että Leppävuiran Syvävuorella asunut piru teki kirkon rakennusmestarin kanssa kontrahdin, että hän tuo takkavitsallisen kotivuorensa punaista graniittia kirkon rakennusaineeksi. Matkalla takkavitsa kuitenkin katkesi ja kivilasti putosi Paljakkaveteen, johon kivistä muodostui Korkeasaari. Piru harmistui epäonnistumisestaan niin, että hylkäsi kotinsa ja hävisi tietymättömiin.

21. Entinen Konttisen liiketalo, Minna Canthin katu 28

Liikemies Juho Konttisen rakennuttama liiketalo valmistui vuonna 1920. Sen suunnitteli arkkitehti Oiva Kallio. Rakennuksessa toimii nykyisin Kuopion kaupungin sosiaali- ja terveyskeskuksen toimistoja. Muuten tiilirakenteisen talon ensimmäisessä kerroksessa ja pääoven jugendtyylisessä portaalissa on käytetty materiaalina ristipäähakattua punertavaa graniittia. Portaalissa on kaunis holvirakenne yhdistetty koristeelliseen, ikkunalla varustettuun yläosaan. Sen kärkiosassa on kiveen hakattu koristekuvio. Sorvarinkadun puolella on koristeellinen puuovi kivikehyksessä.

Talon kivityöt teki satavuotiaaksi elänyt kivenhakkaaja Erik Pääkkönen (1875–1975).

22. Minna Canthin katu 23

Vanhan puutalon kivijalka edustaa 1880-lukua edeltänyttä rakennustapaa: vähäisesti muotoiltujen suurempien lohkareiden välitilat on täytetty pienemmillä kappaleilla. Väli-aineksena on käytetty kalkkilaastia.

23. Pohjois-Savon Maaseutukeskuksen talo, Puijonkatu 14 / Minna Canthin katu 25

Rakennusmestari Antti Koposen piirtämä asuin- ja liiketalo valmistui vuonna 1916. Rakennuksen kivijalan ristipäähakattu porfyyrinen granodioriitti on mahdollisesti Toivalan Ruskeamäestä.

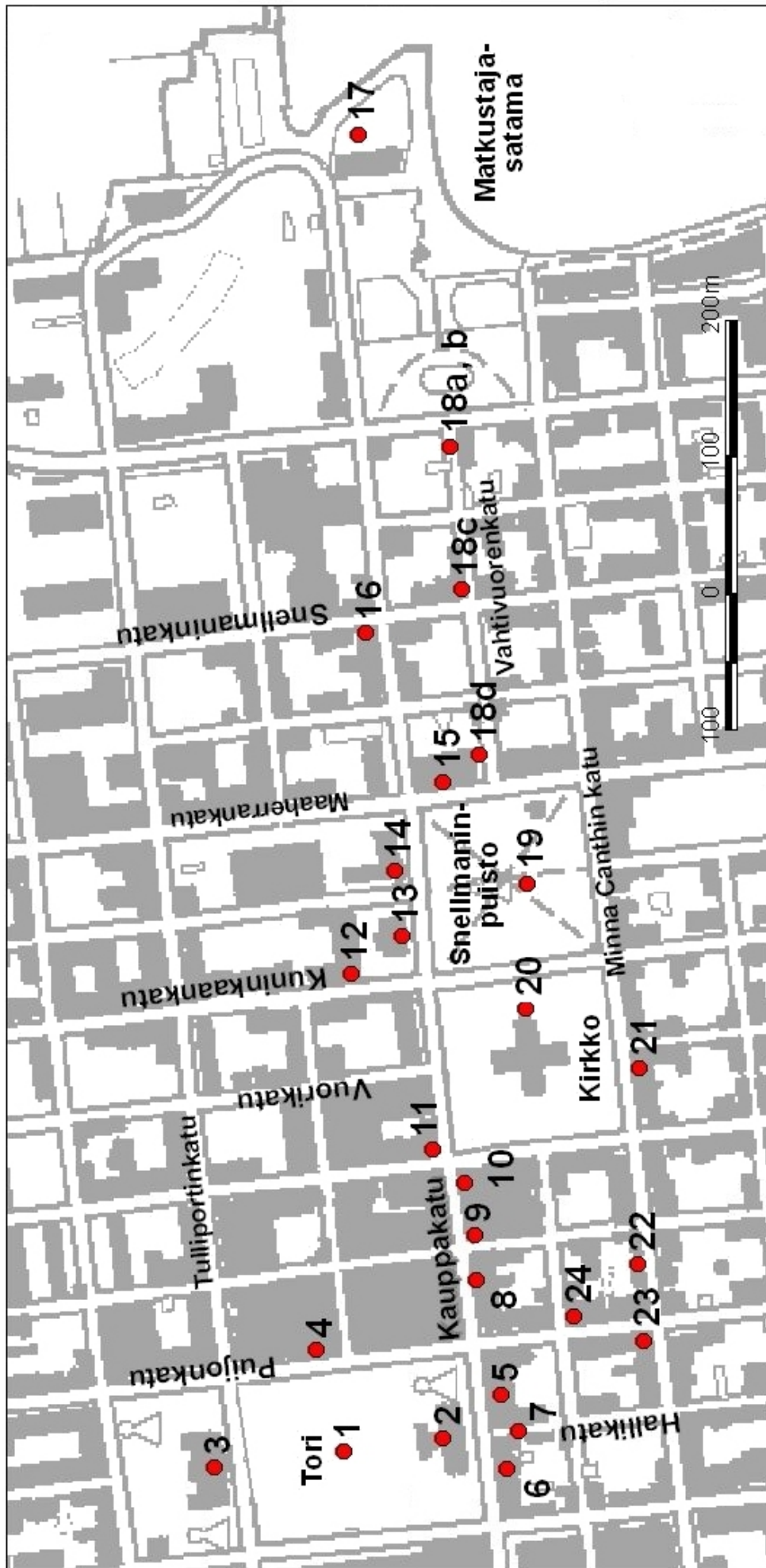
24. Puijonkatu 15

Asuin- ja liikerakennuksessa toimii mm. Cafe Burts. Kivijalka on ristipäähakattua harmaata granodioriittia.

Viitteet

Peltoniemi, Pentti (toim.) 1995. Aarne Saarinen Kivimies. Otava. 348 s.

Riekk, Helena 2005. Kuopion kaupungin rakennushistoria. Kuopion historia 6. Kalevaprint Oy. 591 s.

Geologian päivien 8.9.2007 kivikierroksen Tori-matkustajasatama-tori kohteet.